ACTIVITEITENVERSLAG 2015

Vast Comité van Toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten

Vast Comité van Toezicht op de inlichtingen-
en veiligheidsdiensten

intersentia
Antwerpen – Cambridge

HOOFDSTUK VII

DE GRIFFIE VAN HET BEROEPSORGAAN INZAKE VEILIGHEIDSMACHTIGINGEN, -ATTESTEN EN -ADVIEZEN

De voorzitter van het Vast Comité I neemt ook het voorzitterschap van het Beroepsorgaan inzake veiligheidsmachtigingen, -attesten en -adviezen waar. De griffiefunctie wordt uitgeoefend door de griffier en door de administratie van het Vast Comité I.

Het Beroepsorgaan is bevoegd voor geschillen die betrekking hebben op beslissingen in vier domeinen: de veiligheidsmachtigingen, de veiligheidsattesten die toegang moeten verlenen tot plaatsen waar zich geclassificeerde documenten bevinden, de veiligheidsattesten die toegang moeten verlenen tot welbepaalde plaatsen waar zich een dreiging voordoet en, ten slotte, de veiligheidsadviezen. Daarnaast kan het Beroepsorgaan ook optreden als 'annulatierechter' tegen beslissingen van publieke of administratieve overheden om in een bepaalde sector of voor een bepaalde plaats of evenement veiligheidsattesten of -adviezen aan te vragen.[134]

Deze activiteiten van het Beroepsorgaan hebben een directe impact op zowel de budgettaire als personele middelen van het Vast Comité I. Immers worden alle werkingskosten gedragen door het Vast Comité I, dat daarnaast niet enkel én de voorzitter én de griffier levert, doch ook het nodige administratief personeel dat moet instaan voor de tijdsintensieve voorbereiding, de behandeling en de afhandeling van de beroepen.

In dit hoofdstuk worden de aard van de bestreden beslissingen, de hoedanigheid van de bevoegde overheden en van de verzoekers en de aard van de beslissingen van het Beroepsorgaan binnen de verschillende beroepsprocedures cijfermatig weergegeven. Om enige vergelijking mogelijk te maken, werden de cijfers van de afgelopen twee jaar eveneens opgenomen.

In 2015 daalde het aantal beroepen en beslissingen significant tegenover het jaar voordien, te weten van respectievelijk 171 naar 130 en van 163 naar 137. Deze dalende tendens is zichtbaar in het aantal beroepen tegen negatieve veiligheidsadviezen en, zij het in mindere mate, tegen het aantal geweigerde veiligheidsattesten

134 Zie hierover uitgebreid het *Activiteitenverslag 2006* van het Vast Comité I (91-119).

voor het betreden van plaatsen of gebeurtenissen. Daartegenover moet worden vastgesteld dat het aantal geweigerde veiligheidsmachtigingen waartegen beroep werd ingesteld, is gestegen terwijl dit aantal in 2014 nog gedaald was tegenover 2013. Ten slotte moet opgemerkt worden dat het aantal beroepen tegen beslissingen in het kader van veiligheidsmachtigingen die buiten de wettelijke termijn werden genomen, zeer sterk gedaald is van 15 in 2013 en 2014 naar 2 in 2015.

Achter deze dalende cijfers gaat echter een toegenomen werklast schuil voor zowel de griffie als voor het Beroepsorgaan zelf. De te behandelen dossiers worden immers steeds complexer op het vlak van administratief beheer, de terechtzittingen en de beslissingen.

Zo bijvoorbeeld blijken de administratieve dossiers die door de veiligheidsoverheden worden overgemaakt, niet steeds compleet zodat de griffie bijkomende handelingen moet stellen om ze te vervolledigen. Hetzelfde geldt voor de toepassing van artikel 5 § 3 W.Beroepsorgaan: het verzoek om bepaalde stukken niet ter inzage te verlenen van de verzoeker is zelden gemotiveerd of gaat uit van de verkeerde instantie, zodat de griffie ook hier bijkomende informatie moet inwinnen.

Verder dient te worden vastgesteld dat de zittingen veel meer tijd in beslag nemen dan een aantal jaren geleden. Dit heeft verschillende oorzaken. Steeds meer verzoekers laten zich bijstaan door een advocaat die ter zitting het standpunt van zijn cliënt toelicht. Ook vragen de betrokken politie- of inlichtingendiensten steeds vaker om te worden gehoord. Gelet op de complexiteit van sommige zaken, wordt hier veel tijd aan besteed. Ten slotte moeten – anders dan vroeger – veel zaken op een tweede of derde zitting worden hernomen, ofwel omdat een verzoeker uitstel vraagt ofwel omdat in het dossier gewacht wordt op bijkomende informatie.

Ook het beslissingsproces zelf vergt meer tijd dan een aantal jaren geleden. Hiervoor zijn twee belangrijke redenen aan te halen. Enerzijds worden er meer procedurele kwesties opgeworpen (bijv. debat over ontvankelijkheid, taalproblematiek, rechten van verdediging, motiveringsplicht…). Anderzijds wordt het Beroepsorgaan vaker geconfronteerd met extreem gevoelige dossiers die verband houden met de problematiek van de radicalisering en met de actuele terreurdreiging. Dergelijke dossiers vereisen uiteraard een uiterst zorgvuldige behandeling en een aangepaste motivering. Daarenboven nopen ze soms tot specifieke veiligheidsmaatregelen.

Tabel 1. Betrokken veiligheidsoverheid

	2013	2014	2015
Nationale Veiligheidsoverheid	98	99	68
Veiligheid van de Staat	1	0	1
Algemene Dienst inlichting en veiligheid	78	60	47

Federaal Agentschap voor Nucleaire Controle	9	8	10
Federale politie	1	3	3
Lokale politie	2	1	1
TOTAAL	**189**	**171**	**130**

Tabel 2. Aard van de bestreden beslissing

	2013	2014	2015
Veiligheidsmachtigingen			
Vertrouwelijk	5	5	9
Geheim	56	43	35
Zeer geheim	5	4	4
Totaal veiligheidsmachtigingen	66	52	48
Weigering	41	25	36
Intrekking	5	9	7
Weigering en intrekking	4	-	-
Machtiging voor beperkte duur	1	2	3
Machtiging voor lager niveau	0	1	0
Geen beslissing binnen termijn	15	15	2
Geen beslissing binnen verlengde termijn	0	0	0
Totaal veiligheidsmachtigingen	66	52	48
SUBTOTAAL VEILIGHEIDSMACHTIGINGEN	**66**	**52**	**48**
Veiligheidsattesten geclassificeerde documenten			
Weigering	0	4	6
Intrekking	0	0	0
Geen beslissing binnen termijn	0	0	0
Veiligheidsattesten plaats of gebeurtenis			
Weigering	15	16	12
Intrekking	0	0	1
Geen beslissing binnen termijn	0	0	0
Veiligheidsadviezen			
Negatief advies	106	99	63
Geen advies	2	0	0
'Herroeping' van een positief advies	0	0	0
Normatieve rechtshandelingen	0	0	0
Beslissing van publieke overheid om attesten te eisen	0	0	0

	2013	2014	2015
Weigering NVO om verificaties voor attesten te verrichten	0	0	0
Beslissing van administratieve overheid om adviezen te eisen	0	0	0
Weigering NVO om verificaties voor adviezen te verrichten	0	0	0
SUBTOTAAL ATTESTEN EN ADVIEZEN	**123**	**119**	**82**
TOTAAL BESTREDEN BESLISSINGEN	**189**	**171**	**130**

Tabel 3. Hoedanigheid van de verzoeker

	2013	2014	2015
Ambtenaar	4	0	4
Militair	26	17	29
Particulier	159	145	93
Rechtspersoon	0	6	4

Tabel 4. Taal van de verzoeker

	2013	2014	2015
Franstalig	92	92	75
Nederlandstalig	97	76	54
Duitstalig	0	0	0
Anderstalig	0	0	1

Tabel 5. Aard van de door het Beroepsorgaan genomen voorbereidende beslissingen[135]

	2013	2014	2015
Volledig dossier opvragen (1)	187	168	130
Aanvullende informatie opvragen (2)	12	16	7
Horen lid overheid (3)	3	11	7
Beslissing voorzitter (4)	0	0	0

135 Het 'aantal genomen voorbereidende beslissingen' (tabel 5), de 'wijze waarop de verzoeker zijn rechten van verdediging gebruikt' (tabel 6) of nog, de 'aard van de beslissingen van het beroepsorgaan' (tabel 7) is niet noodzakelijkerwijs gelijklopend met het aantal ingediende verzoeken uit de tabellen 1 tot en met 4. Immers, sommige dossiers werden bijvoorbeeld al opgestart in 2015, terwijl de beslissing pas viel in 2016.

	2013	2014	2015
Informatie uit dossier halen door Beroepsorgaan (5)	68	78	50
Informatie uit dossier halen door inlichtingendienst (6)	0	0	0

(1) Het Beroepsorgaan beschikt over de mogelijkheid het gehele onderzoeksdossier bij de veiligheidsoverheden op te vragen. Aangezien dit dossier meer gegevens bevat dan het onderzoeksverslag alleen, wordt dit verzoek systematisch gedaan.
(2) Het Beroepsorgaan heeft de mogelijkheid om tijdens de procedure aanvullende informatie die het nuttig acht, op te vragen.
(3) Het Beroepsorgaan kan beslissen om de leden van de inlichtingen- en politiediensten of van de veiligheidsoverheden die aan het veiligheidsonderzoek of de -verificatie hebben meegewerkt, te horen.
(4) De voorzitter van het Beroepsorgaan kan beslissen dat het lid van de inlichtingendienst bepaalde gegevens geheim houdt tijdens zijn verhoor.
(5) Indien de betrokken inlichtingendienst hierom verzoekt, kan het Beroepsorgaan beslissen dat bepaalde informatie uit het dossier dat aan de verzoeker ter inzage zal worden voorgelegd, wordt gehaald.
(6) Indien het informatie betreft die afkomstig is van een buitenlandse inlichtingendienst, beslist de Belgische inlichtingendienst zelf of de informatie ter inzage is. Dit is een aspect van de toepassing van de zogenaamde 'derdenregel'.

Tabel 6. Wijze waarop de verzoeker zijn rechten van verdediging gebruikt

	2013	2014	2015
Dossierinzage door klager / advocaat	103	84	84
Horen van de klager / advocaat[136]	138	115	107

Tabel 7. Aard van de beslissingen van het beroepsorgaan

	2013	2014	2015
Veiligheidsmachtigingen			
Beroep onontvankelijk	2	0	4
Beroep zonder voorwerp	3	3	3
Beroep ongegrond	20	12	19
Beroep gegrond (volledige of gedeeltelijke toekenning)	35	14	24
Bijkomende onderzoeksdaden door overheid	0	0	0
Bijkomende termijn voor overheid	14	12	1

136 In bepaalde dossiers wordt de klager/advocaat meermaals gehoord.

	2013	2014	2015
Zonder gevolg	–	–	1
Veiligheidsattesten geclassificeerde documenten			
Beroep onontvankelijk	0	0	0
Beroep zonder voorwerp	0	0	0
Beroep ongegrond	0	2	4
Beroep gegrond (toekenning)	0	0	2
Veiligheidsattesten plaats of gebeurtenis			
Beroep onontvankelijk	1	0	0
Beroep zonder voorwerp	0	0	0
Beroep ongegrond	6	6	8
Beroep gegrond (toekenning)	11	8	10
Verleent akte van afstand van beroep	–	–	2
Veiligheidsadviezen			
Beroep onbevoegd	0	4	0
Beroep onontvankelijk	4	4	6
Beroep zonder voorwerp	1	4	0
Bevestiging negatief advies	25	53	28
Omvorming in positief advies	65	41	23
Beroep tegen normatieve rechtshandelingen	0	0	0
Verleent akte van afstand van beroep	–	–	2
TOTAAL	**187**	**163**	**137**